

I E L T E A T R E

TEATRE GOYA

Presentació de la Companyia
d'Elena Jordi

El retorn d'Elena Jordi a l'escena catalana, que havia desvetllat una justificada expectació en els nostres medis teatrals, no va transcendir amb igual intensitat entre el gran públic. Diem això perquè dissabte passat, dia de presentació de la companyia, el teatre Goya no oferia pas l'aspecte que creiem que corresponia a la importància de la vetllada.

Es de creure que tots aquests anys d'allunyament de la vida d'escenari han d'haver

PASSARELL

inlluït sobre Elena Jordi, en el sentit que ara la trobem una mica desentrenada, per dir-ho en un mot esportiu. Això a part, cal fer constar la discreció i el bon gust amb què la Jordi cuida els detalls de presentació. Uns decorats correctes i, ella mateixa, exhibint uns *toilettes* de bon to. A remarcar, un trajo de viatge que llueix en el segon acte.

La companyia es va presentar amb l'obra *Pasqua abans de Rams*, vodevil francès ben conegut del nostre públic, per ésser una antiga creació de la Jordi i, a més a més, per haver estat representat en castellà.

Es tracta d'una bona comèdia d'emboïc, amb una punta de verd sense malícia. De totes maneres, creiem que hauria estat millor per a tothom que la companyia s'hagués presentat amb una estrena de certa empena. El públic s'hauria sentit molt més interessat que no pas ara.

Entre el conjunt que ha format Elena Jordi — conjunt discret, d'una discreció tirant a mediocre — destaca vigorosament la figura del galant còmic senyor Amorós. Està clar que l'obra del debut li donava una particular ocasió de llum, però no fou pas tan sols per aquest motiu que el senyor Amorós s'apuntà un bon èxit.

Es tracta d'un actor àgil, intel·ligent i que posseeix una gran dosi de simpatia. A la nostra manera de veure, és el millor galan còmic del teatre català, al qual, si no anem errats, no ha ingressat fins ara.

La inauguració de la temporada del Goya em dispensa, si més no, aquesta agradable sorpresa.

En fi: desitgem a la senyora Jordi i a tots els seus companys una temporada sortosa i plena d'èxits.

CODORNIU

MUSIC-HALL

RENOVACIÓ I TRADICIÓ

La senyora Fàtima Miris deu creure en la relativitat del temps. Deu pensar que el tren de Sarrià va encara amb carbó i que a Novetats fan *Els Pastoretos* tot l'any.

No es comprèn, si no és així, que hagi gosat presentar-se, en l'any de gràcia que correm, a una ciutat com Barcelona i un teatre com Novetats, amb aquell vestuari del temps del rei Amadeu i aquell decorat amb bombetes que s'encenen i apaguen igual que en els finals de les revistes anteriors a *El país de las hadas* i *El arte de ser bonita*.

El gènere que conrea la senyora Fàtima Miris ha passat igualment de moda. Anys enrera, era acceptable, en ella, perquè responia, poc o molt, a una època i perquè es tractava d'una dona d'una gran simpatia. Avui queda només la simpatia, i amb això sol no es pot anar pel món. El regnat del transformisme, quan tothom se sent més o menys transformista, ha passat a la història i, com anotava molt encertadament Fréjaville, el competentíssim crític, en un dels seus darrers fulletons, el millor que es pot fer per a mantenir la glòria de Fréjaville és defensar-la, als ulls de les noves generacions, contra el tort que li fan els seus pretesos continuadors.

Sortint de veure la Fàtima Miris em donaven ganes d'arribar-me a contemplar les il·luminacions de l'Arc del Triomf i el Parc de la Ciutadella. M'era impossible imaginar-me les fantasies d'aigua i de llum de Montjuïc.

El music-hall és renovació — renovació constant —, i gairebé fa pena d'haver-ho de repetir a cada moment. Però ni la senyora

TEATRE BARCELONA

"La Prisonnière"
de Bourdet

Madame Piérat va presentar a un públic escàs i per única vegada *La Prisonnière* en la seva llengua original, i unes quantes senyores i uns quants senyors barcelonins se l'escoltaren sense pena ni glòria. La cosa no va tenir més transcendència que mitja dotzena de converses i mitja dotzena de crítiques primmirades. Ara els senyors Cadenas i Garcia Roig han servit l'obra traduïda a l'espagnol, i la senyora Ladrón de Guevara s'ha encarregat del paper d'Irene davant d'unes excel·lents entrades, al Teatre Barcelona.

Es curiós el que passa amb aquesta comèdia. Tothom en parla-ne, en fer-ne comentaris, es senya quatre vegades seguides i comença a fer grotesques consideracions sobre el tema. El més trist és que l'autor de l'obra actua amb la mateixa mentalitat dels que fan les «grotesques consideracions». L'autor, més que una audàcia noble i sincera, sembla que hagi anat a fer un negoci a base de l'escàndol. El mateix negoci a base de l'escàndol fan els empresaris, els traductors, els actors que representen la comèdia. No ens hem d'enganyar, això és la pura veritat, i les coses més val dir-les clares. Una comèdia que no és per tots els ulls i totes les orelles, vol dir una comèdia que fa anar la gent a comprar butaques.

Des del punt de vista moral, la gent — la crítica sobretot — diuen si és lícit o no és lícit portar el tema de *La Prisonnière* al teatre. Jo crec que és un tema tan humà, tan viu, tan dramàtic, com un assassinat, un adulteri, un incest, o qualsevol desgràcia semblant. Potser més estès, més corrent i més vulgar dins la societat que vivim, que les calamitats més amunt anomenades. La literatura, les converses del dia, estan plenes d'elements de *La Prisonnière*, n'estan plenes, i fins de vegades en supuren. Doncs no cal fer tants escarafalls. Davant d'aquesta comèdia, a nosaltres ens interessa la intenció de l'autor, la ciència i la gràcia de l'autor i els resultats de la comèdia. Pel que respecta la intenció, ja hem dit abans que ningú no ens farà entendre el contrari, que Edouard Bourdet ha agafat una lesbiana si no com a truc exclusivament comercial, pensant una mica amb les possibilitats econòmiques de l'escàndol barrejat amb l'esnobisme. Això no és molt pur que diguéssim, però l'autor està en el seu perfecte dret de fer el que li doni la gana.

La ciència i la gràcia de l'autor en *La Prisonnière* s'acrediten de debò. L'obra té escenes excel·lents, escenes completament esqueixades vestides amb una seda correctíssima i amb un perfum de banalitat que enamora.

Ara, però, des d'un punt de vista d'honorabilitat literària, hem de declarar que Bourdet peca una mica de covard. Està conformant a donar l'escàndol, a presentar un sentiment dels que es diuen anormals, no amb l'elegància picant d'un home de món que explica coses inconfessables a una senyora que les sap escoltar, sinó amb una certa hipocresia carregada de ramets de violeta, de sentimentalismes de senyoreta en camisa i llàgrimes fabricades a la perfumeria. Tot això és greix de boulevard presentat amb delicada timidesa; tot això, pel nostre entendre, és precisament allò més immoral de la comèdia. La Irene de Bourdet té els nervis massa maquilats. Algú es queixa que en escena Bourdet no presenti «d'altra»; i en això em sembla que no tenen raó; és un truc de bona llei, i encara que el públic es quedi sense l'escena del sofà, l'autor pot escamotejar-la i Bourdet ho fa amb una intel·ligència perfecta.

Els trossos més humans, més vius i més de debò de la comèdia, són en el segon i el tercer actes. Sobretot, l'escena entre els dos amics, del segon. Aquesta escena val per tota l'obra.

La Prisonnière té també el valor d'ésser una comèdia escrita en to menor, sense pinyols ni jocs de paraules. El diàleg és una delícia, és dels diàlegs més decents i més presentables del teatre francès del dia.

Les objeccions que es poden fer a la comèdia, sempre recauen sobre aquella posició del que vol i dol, una posició intermèdia entre la veritat i la trampa. Potser Bourdet contestaria que aquesta posició és l'única que fa viable la seva comèdia davant del seu públic. És molt possible; però un autor alemany o un autor rus, i fins un autor francès no tan intoxicat per les excel·lents botigues de la rue de la Paix, hauria trencat més vidres, hauria fet més sang, i fins l'escàndol, si es permet la paradoxa, hauria estat més noble i més eficaç.

J. M. DE S.

Fàtima Miris, ni la Goyita, anunciada al Principal de Gràcia amb diminitiu i tot, ni el ventríloc Llovet, que m'ha recordat les tardes passades a la Sala Balmes en els meus temps de batxillerat, ni les 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 Hermanas Gómez, que han actuat al Circ Barcelonès fent un treball completament antiquat, ho volen compondre.

D'altra banda, els germans Barraceta són dels clowns que s'entossudeixen a oblidar que, contra el que ocorre al music-hall, s'ha de respondre en el circ a la tradició. On trobarem, Senyor, per alegrar-nos l'intermedi entre dos números emocionants, aquelles entrades còmiques d'Antoniet i Beby i de Pippo i Seiffert? Estem condemnats per sempre més a que constitueixi la part divertida del circ la sardana *Per tu ploro* tocada amb ocarina, amb un violí barrejat de gramòfon o amb concertina?

A l'Olympia, felicitement, els augustos de «soirée» conjunquen les paròdies que correspondrien als clowns i cuiden de fer-nos riure. Són tan bons, aquesta vegada, com modestos.

T.

PAUL COLIN

LA MUSICA

METEORS

A París, en un havent dinat del mes de juliol darrer, el famós cartellista Paul Colin i jo parlàvem abocats al gran finestral del seu taller, que s'obre damunt la Place Pigalle, en ple Montmartre.

A baix, tot al llarg del boulevard Clichy, on estava instal·lada la fira, la diversitat de barraques i rulotes, els crits de la gent, el soroll dels cavallets i muntanyes russes i la música dels orgues donava a aquella via una animació inusitada.

Heus ací — em deia Colin — un tema de color que ha temptat no pocs pintors. Però, ¿creieu que d'aquesta fira és només el color el que realment hauria d'interessar un artista? L'important és expressar-ne la vida, el moviment, la febre, el que no es veu i n'és l'ànima.

Va passar un negre. — Encara un altre! París tindrà aviat el seu barri de Harlem, que serà aquest. Conserven els negres, malgrat tot, bona part de llur primitivisme. Per això m'encanten. No menyspreo els clàssics, però us juro que per mi poden anar ja a passeig. La gent de color és el més pur que es troba en mig de la corrupció actual. No estranyo gens que Gide s'hi hagi sentit atret.

Heu estat també, com ell, a l'Àfrica? — No. Per què? No és qüestió de veure'ls, sinó de «sentir-los», d'endevinar-los. Jacobo, el pintor de l'expedició Citroën, els ha pintat, com abans havia pintat els xinesos, però solament ha sabut apreciar i traduir la part externa. Tècnica, tanta com vulgueu; caràcter, gens. Són les seves unes magnífiques il·lustracions documentals, i prou. Quan una imatge us sollicita, el mèrit està a fer-la viure, a prolongar-la, no a delimitar-la, no a tancar-la dins una forma. Aqueix fou, precisament, el do prodigiós de Toulouse-Lautrec.

Toulouse-Lautrec! — Paul Colin hi ha estat sovint comparat. Ha abordat els mateixos temes, pel mateix desig de veritat, amb el mateix sentiment. Ha anat a cercar la síntesi de la vida moderna en el music-hall, d'igual manera que Toulouse-Lautrec va treure del cafè-concert la de la seva època.

Gairebé totes les meves recerques — confessava un dia a Maurice Verne — les he intentat al music-hall. Jo entenc que es fa music-hall quan s'ultrapassa la natura, després d'inspirar-s'hi. Vull que en les sen-

format d'acord amb l'època present, de moviment, de rapidesa, de vertigen.

La revista negra dels Champs-Élysées li oferí aqueixa ocasió. Els decorats, del mexicà Covarrubias, expressaven la part grotesca, ingènua, diríem salvatge, dels negres. Hi mancava el ritme. Paul Colin va aportar-lo i l'espectacle, produït dins un marc apropiat, constituïa una cosa completa.

Paul Colin ha arribat ja ara al cim de la seva carrera.

Podria aprofitar-se'n. Podria assegurar-se una posició de comoditats i luxe. Podria tenir un bell estatge a la rue de la Boétie, com Picasso, i galantejar els estius a Deauville, com Van Dongen. Però prefereix habitar en un carreró del vell Montmartre, dalt el Sagrat Cor, menjar a un *bistrot* de la Place Saint Georges i córrer els balls i festes populars.

ANDRÉ TRÉVIS

— Jo sóc un boig — va confiar-me — i la meua bogeria és l'art, el meu art. La meua aspiració és disposar d'un teatre on mani en absolut, on pugui fer el que em sembli.

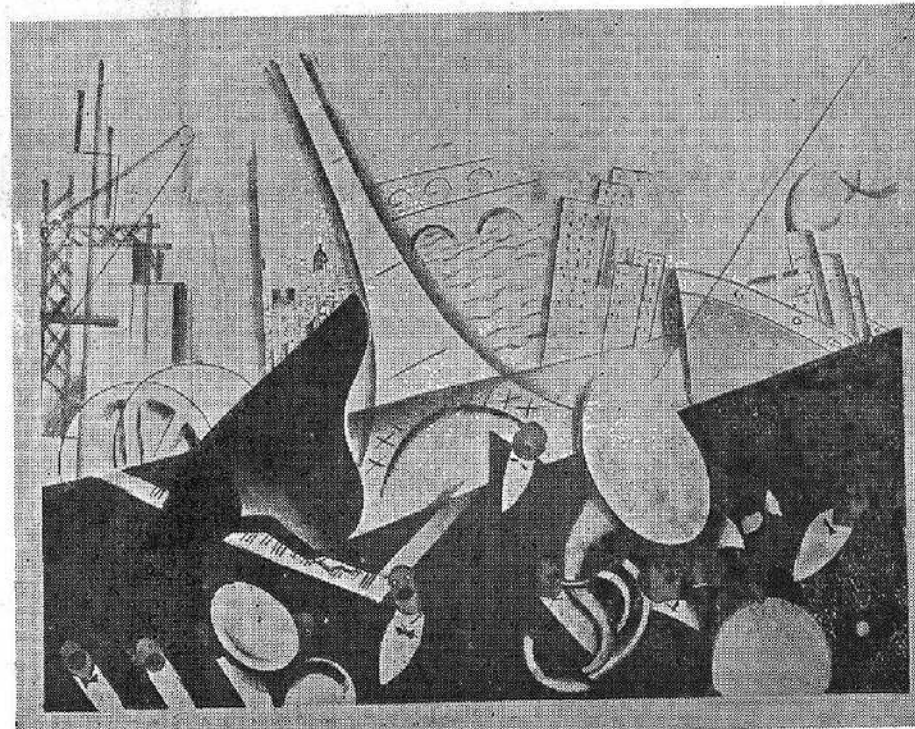
— No teniu anheli de viatjar, d'escrutar països desconeguts?

— No massa, francament.

— Itàlia, per exemple...

— No; Itàlia em sedueix poc, molt poc.

Només dos llocs m'han atret sempre: la vall del Rin i la vostra terra. A la vall del Rin hi he anat ja. La modernitat dels

Decoració per al teatre dels Camps Elisis

sacions transmeses al públic, hi intervingui el cervell tant com els sentits. Les impressions que es donen al music-hall deuen ésser animades, no han de quedar reduïdes a un senzill plaer per als ulls. El decor del meu quadre *Rugby*, del Casino de París, en el qual la crítica volgué veure el començ de la renovació que tothom demanava, hauria pogut representar un camp de joc. Però vaig preferir suggerir amb una impressió de força, de salt, de lluita, evocant els arabs seus mòbils del match, que restaven així fixats a la retina de l'espectador.

Al teatre, ha seguit Paul Colin la mateixa tendència. El seu cartell de *Maya* sintetitza tota l'obra, tot l'esperit de l'obra. El seu decorat de *L'Ennemi* proporciona a les escenes l'atmosfera necessària. En un i altre cas té el públic, tot seguit, la impressió que l'autor de la comèdia s'ha proposat comunicar-li.

Quan Colin traça el cartell de Pierre Brasseur, de Blanche Montel, de Marise Damia, d'Habib Benglia o de Pierre Meyer, dona a l'obra la idea de la personalitat de l'artista i de l'individu.

«L'eficàcia del seu art consisteix — ha escrit un crític comparant-lo, precisament, a Toulouse-Lautrec — a fer durable el que seria passatger.»

Les figures de la Goulue i d'Yvette Guilbert restaran per les imatges de Toulouse-Lautrec.

La de Josefina Baker es perpetuarà per gràcia de Paul Colin.

Fou en 1925, amb la memorable primera revista negra representada a París, en la qual aparegué Josefina Baker, que Paul Colin es revelà i triomfà.

Havia hagut d'esperar a complir trenta quatre anys. Calculi's les amargors passades!

Instal·lat definitivament a París després de viure al camp de batalla la tragèdia de la guerra, una nova lluita — la que realment condueix a la glòria — aguditzava la seva sensibilitat finíssima.

Volia Paul Colin, renovador, revolucionari en tots els aspectes, trobar una ocasió per a posar en pràctica el seu ideari artístic,

ponts metàl·lics i de les fàbriques de la ribera forma un bell contrast amb la poesia de les muntanyes. Però, en el fons, del riu i d'aquestes se'n desprèn un lirisme alemany, d'òpera wagneriana, que molesta. La vostra terra crec que em plaurà. Vull visitar-la aviat. No sé... Té per a mi un encant irresistible. Desitjo conèixer-la igual que es desitja posseir una dona bonica.

D'un salt, des de la Place Pigalle de París, Paul Colin s'ha plantat a les Rambles. Ha vist l'Exposició, els jardins i la part fèrrique de la qual, l'aigua i la llum, el meravellen.

Ha recorregut el Palau Nacional i ha estat al Museu de la Ciutadella i a can Plan-diura.

Són molt bons, són excel·lents els Grecos, els Velázquez i demés. Però els dono pels vostres primitius. Jo faig marxa endarrera, en el meu gust per la pintura, i em sembla que hi surto guanyant.

JOAN TOMAS

No està gens bé que els savis ens enredin amb la seva imaginació desbordada. Abusen del seu crèdit per fer empassar a generacions i generacions d'estudiants unes magnífiques creacions d'un gènere completament artístic, però irreals i fantàstiques. Sembla que haurien d'ésser persones serioses i verídiques, lliurades en absolut a la seva austeritat, àrida i ferma tasca científica.

Però res no pot comparar-se a l'enlluernadora fantasia del savi quan s'alça i no toca de peus a terra. En tals instants, la Musa de la mentida li bufa unes meravelloses i genials concepcions que admiren i satisfan la humanitat, i queden fixades en el rebost dels coneixements, fins que el temps i el bon sentit les van traspasant a l'arca de les llegendes i fantasies.

Per exemple: aquelles negres i paoroses trombes marines, embuts enormes que tot rodant anaven xuclant l'aigua del mar amb els peixos i fins els barcos si badaven, per anar-ho a descarregar tot junt sobre la terra, i que havien de desfer-les a canonades: vostès n'han vist mai cap? Confessem tots que només les hem vistes en gravats del segle XIX, amb un vaixell de fusta que, de no gaire lluny, els tira canonades, molt ben representades pel fum que treuen, rodó com un núvol. Però, saben vostès que cap barco modern, amb els seus bons canons i magnífiques màquines s'hagi entretingut mai a tirar al blanc a aquestes paperines meteorològiques?

¿I què me'n diuen de les espectaculars i encantades aurores boreals, pintades de rosa i de violeta, amb arcs i raigs de llums de colors més extensos i sorprenents que les resplendors de l'Exposició de Barcelona?

Tampoc les hem vistes, només que pintades per encàrrec del savi corresponent. I tant de prestigi que tenen i tanta de suggestió poètica i somniadora!

I el misteriós llamp de globus, que diuen que corre per l'aire i entra a les cases i esclata fent tantes desgràcies? Vostès creuen que existeix?

Si ens diuen que així ho porten els llibres, els diem que aquests llibres han portat sempre moltes mentides i moltes ximpleries; i que les trombes marines, les aurores boreals i els llamps de globus, són fantasies científiques de la categoria de moltes altres, d'aspecte més o menys seriós, que s'exposen a l'Exposició en tals obres d'estudi. Per exemple: ¿no havíem llegit en un llibre de text que les mars eren salades perquè les aigües no es corrompessin? ¿No ens havien fet creure que la terra era un foc espantós, com un infern de debò, cobert per una capa primíssima de fang i roques, i que uns foradets infinitament petits en proporció, els volcans, eren les vàlvules perquè no rebentés com una bomba? ¿No se'ns ha dit — i encara fa pocs dies ho hem llegit en una revista — que si no fossin les plantes que fixen el carboni exhalat en forma d'anhidrid carbònic pels animals, aquests morrien per asfíxia?

Al costat d'aquestes grans ximpleries les invencions dels meteors són una cosa molt distingida.

Però no tardaran a anar a fer companyia a les fantàstiques figuracions medievals del mateix gènere, tals com les estrelles amb cua, o la fabulosa serpentina marina.

Paralelament als meteors físics, es van fent en la llegenda els meteors espirituals: els grans homes i els genis. I ja no cal esperar la seva aparició transcendental, en els espais d'avui i de demà.

La música ha tingut els més resplendents dels darrers meteors. L'últim, com una roja i imponent aurores — diguem-ne millor, posta — boreal, ha estat Wagner.

I ja s'han acabat.

No esperem ni trombes, ni aurores, ni boles de foc. Ara tot és pluja menuda.

I és que els homes, tots junts, valen més; i no hi ha necessitat d'aquells fenòmens.

El temps dels meteors ha passat. I el d'inventar-los també, perquè avui no ens els creuem.

JAUME PAHISSA

RAMON BES & C.^a

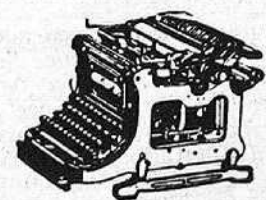
Maquinària, Tipus, Filetatge
de bronze, Tintes i utilitatge
per les Arts Gràfiques

Aguilers, 1, i Via Laietana, 4. BARCELONA

Telèfon 15524 - Apartat 896
Direcció telefònica: DANIBES

Albiol G. i Riera, S. L.

Passeig de Gràcia, 42 - BARCELONA - Telèfon 15345

MÀQUINES D'ESCRIBURE NOVES I D'OCASIÓ
REPARACIONS - ABONAMENTS DE NETEJA
OBJECTES D'ESCRITORI

D'UN 5 A UN 10 PER 100 DE DESCOMpte PRESENTANT AQUEST ANUNCI

CINEMA I DISCOS

D'Albada a Els quatre diables

El tema que Murnau ha utilitzat per al seu nou film suau estrenat ací és, amb lleugeres variants, el mateix que li serví per a bastir la seva anterior creació, *Albada*. No hi ha per què sorprendre's; en el fons totes les situacions dramàtiques possibles es redueixen a uns quants motius fonamentals de nombre ben limitat, i per altra part el motiu emprat per l'intelligent cineasta alemany es troba ésser un dels més fecunds, l'interès inexhaustible del qual es

La successió de les imatges sembla obeir a la vostra voluntat pròpia.

Sobre-realistes, cinemàtics purs, mireu i mireu bé *Els quatre diables*. Hi trobareu fàcilment força ensenyances fructuoses. Estudis de moviment com l'escena en què el noi et aprèn a muntar a la sella del cavall al galop, realitzacions plàstiques que són un compromís entre pintura i fotografia. El mur a freg del qual passa la mare després de deixar els fills al circ; els gots i

Una escena d'*'Els quatre diables'*

demostra amplement només considerant la formidable quantitat de literatura sobre l'adulteri.

Sens dubte, aquí no hi ha adulteri, com hi havia en *Albada*, però aquesta diferència és d'ordre moral, perquè quant al punt de vista psicològic, que és el que ara ens importa, les coses són idèntiques.

Que l'home és un realisme dividit contra si mateix i pot ésser sol·licitat ensems, emprant un llenguatge goethià, per dues afinitats contradictòries, és la raó d'*Albada* i d'*Els quatre diables*, i encara s'emparenten més aquestes dues obres pel fet que la solució al conflicte passional és la mateixa: l'ànima en crisi es reprèn a temps per a tornar al seu punt de partida, on torna a conèixer el repòs que neix d'un equilibri assolit per la convergència entre els desigs que ens sol·liciten i els motius interns de conducta.

Janet Gaynor i Charles Morton, consagrats ja de menuts al dolor, conviuen junts l'arriscada vida de circ, han anat creixent i amb ells l'afecte que es porten. Realitzen un sistema d'afinitats electives edificat damunt roca ferma i sembla, per tant, que res no pot commoure'ls. Una joia calma i perfecta és amb ells, que ens diu sobretot aquell somriure inefable de Janet Gaynor, somriure d'una frescor i gràcia a la simpatia del qual ningú no és capaç de resistir; quan heus ací que l'element perturbador intervé en la persona de Mary Duncan, dona feta desig, perquè la vida no és sinó una qüestió de gaubança i que amb aquella obstinació que donen els impuls de la carn, s'aferra a la joventut de Charles Morton.

Charles Morton esdevé trist i cruel. Es guarda sense mirada. Ruïna física i moral. Però el seu drama en si ens interessa poc, ens interessa sols en funció de la seva repercussió damunt d'ànim de Janet Gaynor, que és ara i sempre l'eix de l'acció. Cal veure el que ningú no pot escriure, el talent d'aquesta artista excepcional traduint les fases de la seva angouxa, no tant de veure el seu amant preferit una altra, sinó de saber-lo corrent a la ruïna.

Però exclamem amb el psalmista: *Felix culpa!* Doncs, com deïem, l'ànima es capgira de bell nou per sortir d'aquesta prova tremenda, més adherida que mai a l'ànima paisana de Janet Gaynor, amb la qual realment realitza una afinitat sòlida i perdurable.

Murnau ha abandonat en la seva nova producció la posició heroica adoptada en la seva anterior. I diem posició heroica perquè *Albada* era una cosa d'una austeritat exemplar. Llevat de l'episodi central, que era allí a la manera d'un scherzo beethovenià, Murnau s'havia esforçat a eliminar del llenc tot el que no era essencial a la comprensió dramàtica, assolint així una puixant concentració que res no distreia i donant a la seva obra una alineació unilateral que realitzava una unitat insuperable.

Els quatre diables és quelcom dins un gènere més fàcil orientant-se sincerament vers el pintoresc. Per això aquí els motius secundaris es troben abundants, bé que sempre condicionats als dos motius cabdals: el circ i el drama que hem senyalat breument. A més comporta un pròleg llarg que atempta de ple a aquella unitat tan valuosa. Aquest pròleg és llarg.

Murnau afirma el seu talent creador amb l'estil personalíssim que s'ha creat. Pel sol matís de la fotografia reconeixem el seu autor com reconeixem un fragment de Schumann o de Chopin. Té també una certa manera de copsar visualment les coses oferint-les amb angles instal·lats un xic de cantell que són ben peculiars a la seva manera. La seva personalitat s'afirma encara més en la consumada ciència dels primers plans, que sap utilitzar ja en un sentit sintètic fixant una situació en una imatge, ja en un sentit miniaturista posant en valor objectes secundaris.

Aquells que no saben res dels secrets del muntatge i que vulguin veure com amb ell es fabrica l'emoció humana, els recomanem l'escena de presentació al circ de l'atracció dels quatre diables. És un fragment superb.

el joc de cartes damunt la taula de l'embric, un parell de paisatges, els únics que surten en el film, realment adorables.

Les escenes del circ són incansables de mirar. Janet Gaynor, incomparable. Farrel Mac Donald, molt bé, també. No podem dir el mateix de Charles Morton i Mary Duncan. Substituïts per dos actors de geni, el film tindria el que ara li manca més: veritat psicològica. No ens acabem d'interessar per ells dos. En aquest sentit *Albada* és movia en un pla força superior.

Diguem encara uns mots sobre els rètols. Encara que pocs, tots sobraven, i el que és pitjor, perjudicaven el film, ja que el públic, en general incapaç de destriar el que

MARY DUNCAN

és Murnau del que és gasetilla, és portat a veure i comprendre les imatges a través de la literatura, que justament és allí amb una valor d'explicació, i no cal dir com aquí les imatges reeixides fabricades per Murnau són susceptibles de rebre un contingut més refinat del que hi posen — als ulls de l'espectador inatendit — els rètols.

Un xic les deficiències dels intèrprets, un altre xic els cartells, l'acció és desnaturalitzada d'una manera deplorable.

Resta encara que per damunt de tot *Els quatre diables*, a desgrat de certes febleses en l'accent, és un bell film que si no afegeix res el prestigi de Murnau, no n'és tampoc gens indigne.

J. PALAU

La nostra pròxima sessió

A finals d'aquest mes, segurament el dia 24, celebrarem la nostra primera sessió de cinema del present curs, en el qual pensem realitzar quelcom de realment excepcional dins les activitats cinematogràfiques de casa nostra.

L'èxit de les passades sessions demostra més que res com aquestes manifestacions responen a una necessitat de la nostra ciutat, on ràpidament s'organitza un nucli més i més nombrós que sent pel cinema aquella estima que alguns retardaris encara li neguen.

Diguem que el nostre entusiasme és prou gran perquè estiguem disposats a no quedar enrera en aquesta marxa progressiva de l'amor al cinema i que intensificarem les nostres activitats pràctiques en la mesura que el públic respongui, associant-nos de cor a totes les activitats similars que es puguin desenvolupar a casa nostra, en primer terme, naturalment, al *Barcelona Film Club*.

En el número vinent esperem poder ja comunicar el programa complet i definitiu de la sessió aquesta a celebrar-se aquest mes. Avui per avui només podem ja anunciar que en ella donarem *Una xicoteta a cada port*, l'esplèndida obra de Howard Hawks.

Maurice Chevalier
o del music-hall al cinema

Es pot assegurar que l'èxit de públic que ha acompanyat la presentació del film sonor a Barcelona, ha estat, per damunt de tot, un èxit de curiositat. L'enorme propaganda que s'ha realitzat a aquest propòsit ha rendit els seus fruits i ha fet possible que un espectacle absolutament mediocre s'hagi aguantat brillantment una sèrie de dies malgrat el testimoni desfavorable de la majoria dels espectadors. Un cop esvaida l'atracció de la novetat, què passarà, a Barcelona, amb el film sonor? La pregunta fa de mal contestar.

El nom prestigiós de Maurice Chevalier ha constituït per a la Paramount un vehicle insuperable per al llançament de les seves pel·lícules musicals. Fins és probable que l'excés de confiança en la màgia d'aquest prestigi ha estat la causa de la inconcebible deixadesa amb què ha estat presentada *La cançó de París*. Un «scenario» pèssim, una fotografia dolenta, uns intèrprets mediocres i, en mig de tot, la figura rutilant de Chevalier...

Pels que coneixem i estimem el treball incomparable d'aquest gran artista del music-hall, la pel·lícula ens ofereix, si més no, l'amable oportunitat de retrobar una part de la seva gràcia, del seu geni. Estem, doncs, situats en una posició avantatjosa sobre els que no l'han vist mai en persona. Està clar que també és defensable la teoria que, contràriament, som nosaltres els que estem pitjor emplaçats per a fruitir els possibles encisos de *La cançó de París*, ja que trobem a faltar la part més important de l'art de Chevalier, o sigui la *charme* irresistible que emana de la seva presència viva.

Acceptem qualsevol d'aquestes dues opinions, i el resultat serà el mateix: que Chevalier, en passar de l'escenari a la pantalla, perd enormement. Les raons que demostren aquesta afirmació són les que tothom ha fet servir per abonar els seus punts de vista contra el film sonor. No val la pena d'insistir-hi.

La cançó de París constitueix — suposant que hagués estat dignament realitzada — la pel·lícula típica per a la presentació de Chevalier al públic de cinema. Un argument fet amb el peu forçat de donar pretext al protagonista per a cantar els seus cuplets. Ja se sap: escenes que en la seva majoria han de tenir per marc obligat l'escenari d'un teatre, únic lloc on no cal torçar la lògica que s'ha volgut donar al film per tal que Chevalier pugui fer-nos sentir algunes cançons.

Ara bé: si els editors de films sonors volen continuar el camí emprat en *La cançó de París* (volem dir: que s'hi pugui fer música, sense sortir de la normalitat de l'argument), no sabem pas com s'ho arreglaran per trobar assumptes propis per a un artista de les condicions de Chevalier. La història del minyó inconegut que es revela una gran estrella de music-hall no es pot pas repetir fins a l'infinit.

Per resoldre aquest conflicte, no queda més remei que trencar en absolut amb l'orientació que marquen *La cançó de París* i *El cantor de jazz*, de Al. Johnson, per no citar-ne d'altres.

No voldríem pas que tot el que venim dient ens pugui fer passar als ulls del lector com uns adversaris del film sonor. No és pas aquesta la nostra posició. Creiem que aquest invent és interessantíssim i que pot donar uns resultats excel·lents sempre que se li doni una aplicació apropiada. En el cas de Chevalier trobem que és fer una bona obra de donar a conèixer a tot el món una visió més o menys aproximada del seu art. Entre no conèixer Chevalier i veure'l i sentir-lo en un film sonor, l'elecció no és dubtosa. Per realitzar això, però, no precisa de bastir tota una *machine* mediocre per tal de donar-li ocasió de cantar mitja dotzena de cançons.

Al públic que no pot tenir ocasió de veure Chevalier en persona, el que li interessa és de saber quina cara té, com acciona, com diu les seves cançons. El film sonor s'hauria de limitar a això: a reproduir simplement el treball del gran Maurice sobre un escenari de music-hall. No és pas per veure'l arrossegar un carretó o conduint un automòbil, que el públic acudirà al cinema.

Fixem-nos en *La cançó de París*. Quin interès tenen totes les escenes en què Chevalier no canta? Absolutament cap. En canvi, els moments bons del film són quan Chevalier fa exactament el mateix que faria a l'escenari de l'Empire. Per tant, l'argument desapareix en absolut, i, si és que serveix per alguna cosa, és per fatigar l'espectador.

Seria d'una candidesa exagerada voler considerar-nos suficientment documentats sobre el cas del film sonor pel sol fet d'haver-ne vist una pel·lícula, i de les primeres que es van editar, encara. Ens consta que s'han fet unes progressos enormes, que cada dia es descobreix una nova millora. El cinema sonor porta una empena formidable en el seu camí ascendent de perfecció. Tot això, però, no representa un inconvenient insuperable perquè no poguem dir clarament les reflexions que ens ha suggerit el cas particular de la presentació d'un film de Chevalier a Barcelona. Al cap i a la fi, aquesta és la nostra actualitat.

J. M. P.

Jaume I, 11 — Telèfon 11655

PANORAMA DISCOS

F. W. Murnau

Com a tants d'altres, és una mica l'atzar qui ha guiat Murnau vers el cinema. La seva carrera era la ciència. Féu els seus estudis a la Universitat de Heidelberg. Aleshores ja de totes maneres l'art el preocupava; sobretot el teatre. Els seus estudis tocant a terme, una ocasió li és oferta per agregar-se a una missió oceanogràfica a Canàries, al mateix temps que la seva atenció es porta vers el cinema. Dividit entre dos camins, es llença a l'aventura i abandona la seva carrera universitària per a consagrar-se totalment al cinema. Coneix aleshores Max Reinhardt, de qui esdevé tot seguit un amic intel·ligent, i comença a fer films,

alguns d'ells ben coneguts aquí. Citem si no *L'últim Tartuf* i *Faust*.

Sens dubte les obres que hem citat no estan netes d'errors, però sempre són interessants, treballades a plena consciència, marcant cada una d'elles etapes en la marxa progressiva del cinema.

Tendències expressionistes de l'Alemanya del 23, influències d'altres cineastes alemanys, particularment Robert Wiene i Pabst, els quals amb Murnau consoliden el prestigi del cinema alemany impregnant d'una sèrie de caràcters ètnics inconfusibles.

Hollywood es fixa en Murnau. William Fox el contracta i ja sabem el que n'esdevé: *Albada*.

Els cinemes d'Amèrica tenen una influència excel·lent damunt Murnau. El seu art s'allibera de certs aspectes teutons que el feien antipàtic, es satura de simpatia i d'humanitat, arreacon definitivament el simbolisme quimèric i el virtuosisme esbojarrat que es justificava en un començament però que amenaçava ja putrefacció, troba els mitjans econòmics necessaris i troba també Janet Gaynor.

Carl Mayer adapta en *scenario* un conte de Sudermann i Murnau, amb un talent incomparable i una fe extraordinària, roda *Albada*, que resta en el dia d'avui una fita del cinema.

Buscant i potser aquest cop massa descaradament la simpatia del públic, ara ens ofereix: *Els quatre diables*, de la qual MIRADOR s'ocupa aquí mateix.

Demà tocarà el torn al seu darrer film, enllistit de poc: *El nostre pa de cada dia*, amb Charles Farrell i Mary Duncan.

Per ara es manté imparcial en la gran controvèrsia sobre el cinema sonor i pensa realitzar quelcom sobre la vida tumultuosa de les grans metròpolis modernes.

D. W. Griffith es prepara

D. W. Griffith ha estat un dels primers a adoptar la sincronització sonora i verbal en el cinema. Farà en aquesta nova modalitat del cinema les mateixes genials troballes que feu en el cinema estrictament visual? Tant de bo.

Des d'un quant de temps ençà l'obra de Griffith presenta símptomes de decadència. És un art el seu que no es renova. No hem pogut trobar en les seves darreres produccions aquella emoció i sinceritat de les seves obres preterites, d'aquelles que resten encara excepcionals a desgrat de totes les innovacions del llenguatge cinematogràfic.

Potser ara, en veure's davant d'alguna cosa de nou, de genuí, trobi ocasió de pal·lesar un cop més el seu talent d'artista.

Ara s'està documentant sobre la vida de Lincoln i la seva època. Prenem confiança; potser això serà un assumpte a la talla d'ell, ja que D. W. Griffith es prepara a rodar un gran film sonor sobre la vida del notable estadista americà, i ja sabem com aquests temes meitat històrics meitat èpics esdevenen bells en mans d'ell.

M. M.

Ja ho sabeu...

— que Conrad Veidt vol restar ja per sempre a Europa?

— que Lillian Gish possiblement farà film parlant també? S'anuncia d'ella: *El cigne*, sota la direcció de Paul Stein.

— que Eisenstein accepta la contracta dels Artistes Associats per anar a Amèrica a produir?

— que Pudovkin no sols és un gran director, sinó ensems un remarcable actor, com ho ha pogut demostrar amb el seu treball en el film *El cadàver viu*?

— que el pròxim film de Pau Fejos, *Broadway*, serà donat aquí en la versió sonora?

— que l'adaptació cinegràfica d'Annie Christie compta amb Greta Garbo com a protagonista.

— que a París també hi ha censura de films? Els remers del Volga, per exemple, no s'ha pogut representar, prohibit per aquella.

Cal anar a la sarsuela per a trobar les úniques manifestacions de la música teatral espanyola, i de tota ella és potser l'obra de Breton el que millor s'aguantava en mig de la decadència actual del gènere. De totes les variants de la sarsuela, el sainet ha tingut sempre els millors cultivadors. L'anomenada «zarzuela grande», que ha passat a la història, tot i volent ésser quelcom integrant de l'escena espanyola, va esdevenir sempre una degeneració del verisme italià amb les seves ensopeles àries, duos i concertants truculents.

Amb tot, els retrets més importants que poden fer-se van no tant a l'obra com als intèrprets; s'ha de reconèixer que el disc és cruel per a posar de relleu totes les imperfeccions de poca afició, veus esquistades, etc., etc. Cal servir al disc amb bones veus. L'oient concentra massa l'atenció en l'audició gramofònica, i en el teatre pot distreure'l de certes imperfeccions el moviment de l'escena.

La Verbena de la Paloma és de les obres que més acceptació han tingut al teatre, i al gramòfon s'hi van portar des dels seus començaments. Les primeres impressions de discos havien d'ésser fetes a base d'obres de molta popularitat per aconseguir la divulgació del nou instrument. Avui s'han enregistrat diversos fragments ben coneguts perquè calgui insistir sobre les seves perfeccions d'orquestració i bon domini de la tècnica teatral, que sempre s'ha dit de les obres de Breton. Als intèrprets, figures totes conegudes dintre del gènere, cal reconèixer-ho bones qualitats per a cantar l'obra, quedant en conjunt una impressió bona, però que només pot tenir un valor, gairebé retrospectiu.

Dels fragments d'òpera enregistrats aquest mes, l'obra de Wagner hi és amb preferència. A miés a més d'algunes escenes del tercer acte de *Siegfried*, cal remarcar la bella forma de cantar una de les àries del tercer acte de *Tannhauser*, del tenor L. Melchior. La coneguda ària de l'estrella també del *Tannhauser* és cantada pel baríton Granforte, que dobla a un fragment del *Barbero*. Ajustar Rossini i Wagner pot ésser perillós, però si el fragment és, com en aquest cas, l'ària de l'estrella, no esdevé fora de lloc per la seva forma melòdica i en la qual l'orquestra, a la manera italiana, s'ha reduït a uns acords d'arpa.

Deixant la música teatral i continuant amb la vocal, assenyalarem l'enregistrament de la novella agrupació Quartet vocal de Santa Cecilia. Hom troba en aquest disc una excel·lent i completa ponderació de sonoritats que fan reeixir els valors individuals de què és composta l'agrupació. De les dues obres que canten preferim la *Serenata* d'Otto, amb lletra de J. Maragall, que s'escau molt a les aptituds dels intèrprets.

Del Chor Nacional Rus s'han vingut fent diversos enregistraments. Aquest mes tornen una altra vegada els *Sirgadores del Volga*. Creiem que el folk-lore rus té bastant més varietat i els seus intèrprets podrien fer-nos conèixer altres cançons que no aquesta que comença a ésser massa sentida.

L'Orfeó Català continua la sèrie de bons enregistraments i aquest mes ens ofereix dues obres ben representatives de l'escola coral catalana: *Les Flors de Maig*, que potser ja s'han marçit, i *La Mare de Déu*. La magnífica glosa de Nicolau restarà sempre una de les obres més significades, i en el disc, on sempre cal mesurar els enregistraments d'agrupacions vocals, l'audició és en aquest cas bastant acceptable. Les veus de noies, especialment, són traduïdes amb més fidelitat del que resulten els discos dels chors russos, dels quals admirem, més que res, la profunditat de les seves veus amples i extenses, que el gramòfon no pot encara mostrar-nos amb tota claredat.

J. G.

La Verbena de la Paloma (Breton). Companyia del Gramòfon. AF 260 i 270.

Tannhauser (Wagner). Acte tercer, ària. L. Melchior. Orquestra Simfònica de Londres. Cia. del Gramòfon. AB 497.

Il Barbiere di Siviglia (Rossini). Acte primer. A. Granforte. Cia. del Gramòfon, DB 1221.

Tannhauser (Wagner), ària de l'estrella. Id. id.

Sant Dilluns. Maragall-Otto. Quartet vocal Sta. Cecilia. Cia. del Gramòfon. AE 2781.

Serenata. Maragall-Otto. Id. id.

Los remeros del Volga. Cançó popular russa. Chor Nacional Rus. Cia. del Gramòfon, AF 260.

En el obscuro bosque (Pastchenko). Cançó popular russa. Id. id.

La Mare de Déu. Nicolau. Orfeó Català. Cia. del Gramòfon. AA 154.

Les Flors de Maig. J. A. Clavé. Orfeó Català. Cia. del Gramòfon. AB 460.

DISCOS
Broadcast

El major stock

Preus únics a 5 i 6'50 pessetes

CASA ALEMANY

Via Laietana, 39 - Tel. 12756 - BARCELONA

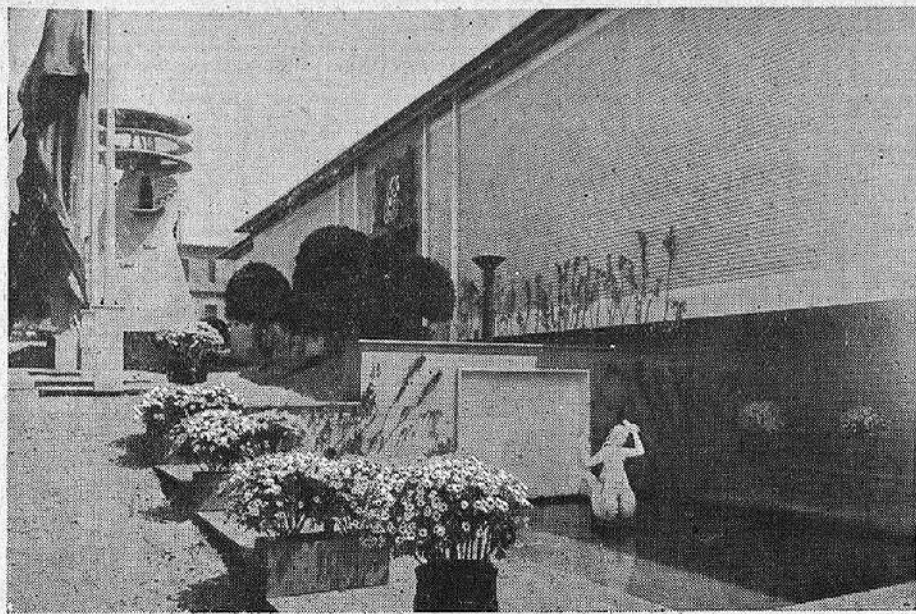
DE LES ARTS

COMENTARIS DE L'EXPOSICIÓ

X
L'aportació de Suècia, quant a la qualitat arquitectònica del seu palau, és força notable. Des d'aquest punt de vista, els suecs comparteixen amb els alemanys la supremacia entre els diversos països que han construït pavelló propi.

El projecte d'aquest pavelló — signat per l'arquitecte suec senyor Clason — és d'una

manes. La fisonomia de la façana és també de gran parencia: inscripcions lapidàries i simbolismes transcendents tal com pertoca als hereus d'una passada civilització transcendent. Però, la veritat, com que nosaltres no hi estem avesats, tanta transcendència ens aclapara. I, em sembla que als italians els ve una mica gran. En llur palau han volgut condensar — amb una ex-

Pavelló de Suècia

gran austeritat de concepció. Paraments de fusta sense cap torturació «original» en els quatre costats, un finestral en el lloc més avinent, un fris reulat del parament sota la cornisa i una bella portalada amb les insígnies nacionals esculpides i policromades com a únic ornament de la façana. L'element més reeixit d'aquesta és, sens dubte, la solució donada al seu element terminal on un petit desplaçament, vers dintre, del pla de la façana determina una accentuació uniforme d'una plasticitat emocionant. També cal remarcar la manera com els suecs han solucionat el desnivell del terreny: per a mitigar, visualment, la irregularitat de l'emplaçament, han reulat i pintat d'un to fosc la part inferior de la façana motivada pel desnivell per a donar un aspecte normal de la part superior, la qual està sustentada per uns peus-drets de la mateixa coloració i en la mateixa vertical d'aquesta façana.

La decoració de l'interior d'aquest palau és, encara, més admirable. Em permeto aconsellar als nostres decoradors que tinguin present la manera com els suecs han exhibit llurs objectes, l'armònica unitat d'aquest interior, tant en la disposició com en la coloració, la inexistència d'ornaments banals d'estil més o menys «modern», sense els quals es pot aconseguir una modernitat molt més emotiva i alhora raonada.

El Palau d'Itàlia és d'unes pretensions apoteòsiques, amb tot i les reduïdes dimensions per a tals propòsits. De bon començament ja trobareu que en mig dels parters, per comptes d'una florida planta, ha sortit un fascio de pedra, després dos agrupaments d'enlairares banderes, i com a motiu principal una gran estàtua equestre exhibint l'immortal emblema de les àguiles ro-

pressió moderna — bona part de llur prestigiós llegat arquitectònic i, només han aconseguit un decorativisme fatxender. Si volien demostrar el seu meravellós patrimoni artístic, segurament, ho haurien assolit amb la senzilla reproducció de qualsevol villa renaixentista. O bé, per constatar la llur actual inquietud, ja sabem que tenen intel·ligents arquitectes amb prou sensibilitat per a plasmar-la.

L'interior, ja és tota una altra cosa. La sala reservada a la representació de pel·lícules de propaganda italiana és decorada amb verdadera distinció, i el hall d'entrada, d'una sumptuositat avinent. En el lloc d'honor, ultra el retrat del Rei hi ha, naturalment, una escultura en bronze del cap del Duce, obra de l'escultor A. Wildt.

El cas Mussolini, escultòricament parlant, aviat s'assembla al de Beethoven. És de sobres conegut que la majoria dels escultors quan han de plasmar la fisonomia del músic genial, és tanta la preocupació de plasmar les qualitats genials i dramàtiques d'aquell portentós artista, que han arribat a una saturació grotesca i irreverent. Així també, quan es tracta d'esculpir l'efigie del Duce, és tanta la indomable voluntat i fèrrea energia que volen expressar que, per comptes d'una cara humana, aviat arribaran a trobar un model adequat per a espantar les criatures.

Seguint el passeig veurem una típica cabana esportiva noruega que és força simpàtica.

Romania exhibeix un altre tipisme agradable amb el seu pavelló decorat amb aquells elements tradicionals tan característics de les latituds balcàniques, com també, Dinamarca amb el seu pavelló rogenc de poques pretensions.

En l'altra banda del passeig la «Real Compañía Asturiana de Minas» ha construït un pavelló el qual — donada la composició de l'edifici — hauria resultat més reeixit si les magnituds fossin majors. Al costat d'aquest, la casa «F. Vives Pons» ha elevat el seu amb migrada fortuna, especialment en els ferros de les obertures.

Entre els pavellons de Romania i Bèlgica hi ha el Palau de l'Estat Espanyol. Com que en aquest projecte, el distingit arquitecte senyor Darder no ha volgut ésser original, ha obtingut un resultat discret i molt més superior que el Palau de les Missions i el d'Art Modern. L'haver escollit el palau de Monterrey de Salamanca com a model orientador, si altra cosa no, és bastant apropiat per a representar l'Estat Espanyol dintre el nostre certamen.

Aquest admirable palau plateresc del segle XVI ha estat aprofitat en altres ocasions: en l'Exposició Universal de París de 1900, i en l'actual Ibero-Americana de Sevilla com a Palau de Belles Arts; però com que la construcció de Salamanca no fou, en el seu temps, terminada, s'ha de completar en la reproducció moderna, i de les dues interpretacions esmentades, prefereixo la de Barcelona.

L'haver suprimit la cresteria plateresca de Monterrey en el palau del Montjuïc és una cosa de bon sentit, donada la menor alçada de l'edifici, però, per altra banda, no sembla, així, tan espanyol i com que es tracta d'un palau per a l'Estat Espanyol resulta que el que és bo per allò no ho és per això.

El Palau de Bèlgica és una còpia d'un model d'edifici medieval flamant executat amb força justesa. Situat en aquesta modalitat arquitectònica, gairebé sempre, és més d'agrair una fidelitat rigorosa al model que una desviació original. Si un model no és prou adequat per la funció a complir, per comptes de modificar-lo (no parlo de la bona reestilització) més val escollir-ne un altre.

L'expressió del Palau d'Hongria és molt seriosa, potser una mica massa. La primera impressió és una mena de retrocés cap a les construccions mesopotàmiques; després ja us adoneu que la intenció és de modernitat i, fins, ponderada, però no acaba d'ésser ni prou moderna ni prou emotiva. En canvi, el seu interior assoleix una dignitat remarcable. Pels voltants del Palau de Bèlgica hi ha una escultura que vol representar una Venus, obra de José Peresejo, i no sé per quins set sous ha aconseguit ésser admesa.

En el final del passeig l'arquitecte Wybo ha projectat el Restaurant «Ambassadeurs» amb un to d'elegant distinció, adequat perquè la nostra aristocràcia s'exhibeixi. Durant l'estiu és comprensible que hagués de tancar, però si ara en plena rentrée tampoc hi veiem l'especialitzada parròquia, haurem de cercar la nostra aristocràcia a can Culleretes, i quedarem malament davant de Cannes i Deauville.

Apa!, una mica de bona voluntat, senyors Rics amb majúscula i tothom quedarà bé. El poble bé ha respost; que feu, doncs vosaltres, parats?

I consti que no sols em refereixo als «Ambassadeurs», sinó també als altres restaurants i llocs distingits de l'Exposició.

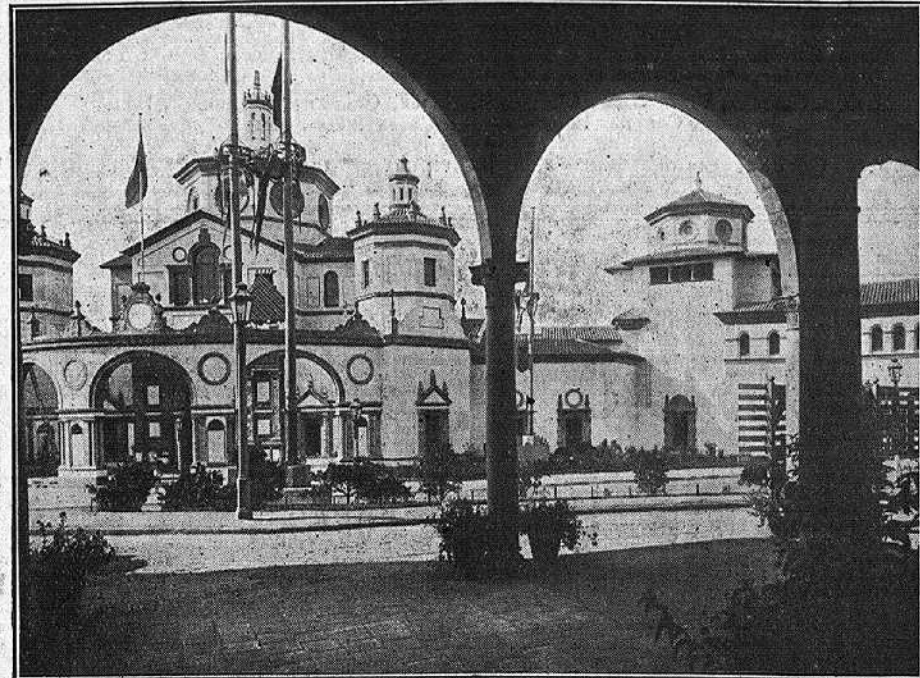
MÀRTUS GIFREDA

Manuel M.ª Mayol ha mort

Entre la jove generació d'arquitectes, Manuel M.ª Mayol era un element valuós. Ultra el clar coneixement de la tècnica constructiva posseïa una sensibilitat afinada per la qual assolí resultats convincents. La seva concepció arquitectònica s'orientava vers l'assimilació de les solucions tradicio-

conjuntament amb el seu company Josep M.ª Ribas — el Palau d'Agricultura i el pavelló de la «Caixa de Pensions i Estalvis per a la Vellesa».

Per aquestes dues obres ja havia assolit un merescut prestigi. I quan en tenia d'altres en projecte l'hem perdut.

Palau d'Agricultura. Obra pòstuma de l'arquitecte Manuel M.ª Mayol

nals. Cosa, per altra banda, que, gairebé, tothom ho intenta però pocs aconsegueixen. I és que per a interpretar els estils consagrats s'ha de tenir tanta o més sensibilitat que per assolir una vertadera solució d'arquitectura nova.

En els moments més feliços, Mayol, arribava, almenys, a una certa discreció. I això, en el nostre panorama arquitectònic — on la banalitat insipida tant temps ha predominat — és molt d'agrair.

Les noves generacions arquitectòniques treballen amb convicció perquè no es repeteixi una segona banalitat; i per això és dolorosa la pèrdua d'un arquitecte com Manuel M.ª Mayol, i més encara en el moment que començava a actuar.

En el recinte de l'Exposició va projectar

MOBILIARI D'ART BUSQUETS

Decorador, mestre ebenista i tapiser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.

Passeig de Gràcia, 36. Telèfon 16285
BARCELONA

INAUGURACIÓ DE LA GALERIA D'ART «JORBA»

Els magatzems «Jorba» han habilitat un pis de l'immoble veí per a exposicions permanents de pintura i escultura.

Les obres exhibides són nombroses i d'una gran varietat: des dels vuitcentistes fins a les actuals promocions. Sembla — pel que hem vist — que la selecció d'obres no és orientada vers una modalitat artística ni tampoc vers una depuració exigent. Al costat de pintures notables hi ha teles de mitjana qualitat. Cada obra porta la signatura que es mereix. Vull dir que no hi ha sorpreses.

L'única sorpresa — i bastant desagradable — és la decoració dels fanals amb la reproducció d'un dels cartells més lamentables que hagin empastifat les parets dels nostres carrers. I és llàstima, perquè la intenció de propaganda és molt ben intencionada, però si volien fer-la, haurien pogut escollir un altre model més adequat per decorar una galeria amb finalitats artístiques. M. G.

OFICINA INTERNACIONAL DE PATENTS I MARQUES

Josep Torre de Mer Sanromà
Advocat

Balmes, 66 • Aragó, 225 • Telèfon 70873

Quan l'operador arriba al punt més alt de l'interès amb el film cap per avall.
(Life.)

El metge de la policia. — Us veig molt mal, jove. Només amb un altre any d'una conducta tan desordenada, no tenni vida per sis mesos.
(Passing Show.)

LES RIVALITATS DEL PUTXET

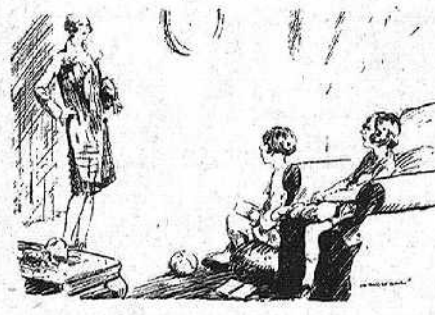
La malva de «Villa Eugènia» és mig pam més alta que la de «Les Mimoses».

(London Opinion.)

—Mira si és avara la meua tia, que mira per sobre de les ulleres per no gastar els vidres.

(Berliner Illustrirte Zeitung.)

— Què feu tan avorrits? Per què no juegueu?
— Però si estem jugant, mamà. Juguem a persones grans.

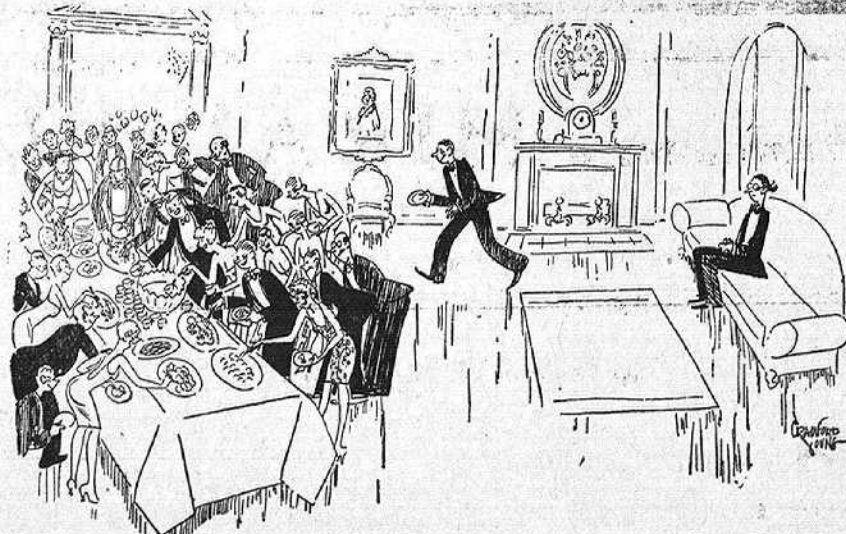
(Passing Show.)

L'empleat. — Hi ha un senyor que us vol veure. Diu que ve per saber el secret dels vostres èxits.

El gerent de la gran companyia. — Que és dels diaris o de la policia?

(Passing Show.)

La reunió per tal de presentar el conegut poeta a la societat de X***.

(Judge.)

GRAN SASTRERIA LAIETANA LA DEL RELLOTGE

ELEGANCIA - PROMPTITUD - ECONOMIA

Extens i variat assortit en les novetats que la moda imposa
Veritable i garantitzat tall americà

Trajes estan i fresc, a mida, des de . . . 75 pessetes
Pantalons tennis a mida, des de . . . 18 a 115

TALLADORS DE PRIMER ORDRE

40, VIA LAIETANA, 40

TELÈFON 12446

Feu fer els vostres gravats en la UNIÓ DE FOTOGRAVADORS

CORTS, 481 • Telèfon 33421

Tan sols per complaure alguns clients de

VIAJES MARSANS, S. A.

tindrà efecte una excursió en autocar per Espanya el
DIA 20 D'OCTUBRE VINENT, visitant

Saragossa, Alama d'Aragó, El Monestir de Pedra,
Madrid, Còrdova, Sevilla, Granada, Múrcia, Alacant,
Alcoi, València, Castelló i Tarragona

15 dies de deliciós viatge; allotjament
de tot primer ordre i confortable instal·lació en un bell autocar pullmann, per
775 pessetes per persona

Detalls complets, a satisfacció, a VIAJES MARSANS, S. A.

Rambla de Canaletes, 2 i 4. — Barcelona
Pintor Sorolla, 16. — València
Conquistador, 44. — Palma de Mallorca
Major, 10. — Olot
Madrid, Sevilla, Vigo, Santa Creu de Tenerife, Granada, Saragossa, Bilbao,
La Coruña, Pontevedra, Alacant, etc., etc.

NOTA. — Quedant poques places, la inscripció es tancarà el 15 d'octubre.

Exposició Internacional de Barcelona

Oberta fins a les dues de la matinada

Palau Nacional

ENTRADA AL MATI GRATIS
ENTRADA A LA TARDA 0'50 PTES.

Han estat posats a la venda els carnets de 25 entrades, al preu de 22,50 pessetes.

Aquests carnets són vàlids per a tots els dies. Es tallarà una entrada del carnet els dies que valgui una pesseta, i els dies que l'entrada al recinte sigui de dues pessetes es tallaran dues entrades dels esmentats carnets.

Les persones posseïdores de carnets antics d'entrada al recinte de l'Exposició podran fer-ne ús, des d'ara, en la forma següent:

Els dies que l'entrada al recinte de l'Exposició valgui dues pessetes, per cada fulla només podrà entrar una sola persona.

Els dies que l'entrada al recinte sigui d'una pesseta, per cada fulla podran entrar dues persones.

Durant els dies de la reunió del Jurat i instal·lació d'obres per a la segona sèrie, restarà tancat el PALAU D'ART MODERN. La reobertura s'efectuarà durant els primers dies d'octubre.

Poble Espanyol

Palau d'Arts Decoratives

TORNEIG INTERNACIONAL D'ESCACS

Cada nit, grans partides d'escacs,
per notables professors

NOTES. — El públic no podrà entrar al recinte amb cistells, farcells ni paquets voluminosos.

No serà permès de menjar en els bancs, jardins, places, escales, etc.

La consigna per als farcells petits queda establerta a les portes de la Plaça d'Espanya, fora del recinte.

Ha estat posat a la venda al públic el carnet per a tota la temporada, al preu de 70 pessetes.

Cada dia, llevat dels divendres a partir de les nou de la nit, l'entrada al recinte de l'Exposició serà d'UNA pesseta.

Subscriu-vos a MIRADOR

SETMANARI CATALA

Pelai, 62. - BARCELONA

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

En _____
que viu a _____
carrer _____ n.º _____ se subscriu a MIRADOR
pel preu fixat de 2'50 ptes. trimestre.

de _____ de 19 _____

Signatura

AFISA

Laietana, 18, pral., B

Director

Carles Ossorio

Autoritzacions per a noves indústries

Noves instal·lacions
canvis i trasllats

Certificats de productor nacional

Expedients de protecció
de l'Estat

Representant especial
a MADRID

Contribució industrial
territorial, utilitats

Anunciar

MIRADOR

és donar a conèixer
un producte
per tot
Catalunya

MATA: Moscas, Mosquitos, Polilla,
Chinches, Cucarachas, Hormigas, Pulgas

AIGUA DE ROCALLAURA

La deu més rica del món

Si vostè pateix d'Albúminúria, Litiasis
àfrica (mal de pedra), Bronquitis paron-
quimatoses, Nefritis crònica, es curarà
radicalment amb

AIGUA DE ROCALLAURA

S'expèn
amb ampolles de litre i de mig litre
i en garrafons de vuit litres

Distribuidors generals

FORTUNY, S. A.

CARRER HOSPITAL, 32, Y SALMERÓN, 133

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correus: Apartat 190
Tele.: "CARBUROS"

Mallorca, 234
BARCELONA

Telèfon 72013

CARBUR DE CALCI, Fàbriques a Berga (Barcelona) i Cor-
cubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques
a Barcelona i València :: ACETILEN DISOLT, Fàbriques
a Barcelona, Madrid i València :: FERRO MAGNESI i
FERRO-SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i pesses
seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL
de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS.
MANOMETRES, materials d'aportació per la
SOLDADURA AUTOGENA

Pressupostos, estudis, consultes i assaigs, gratis

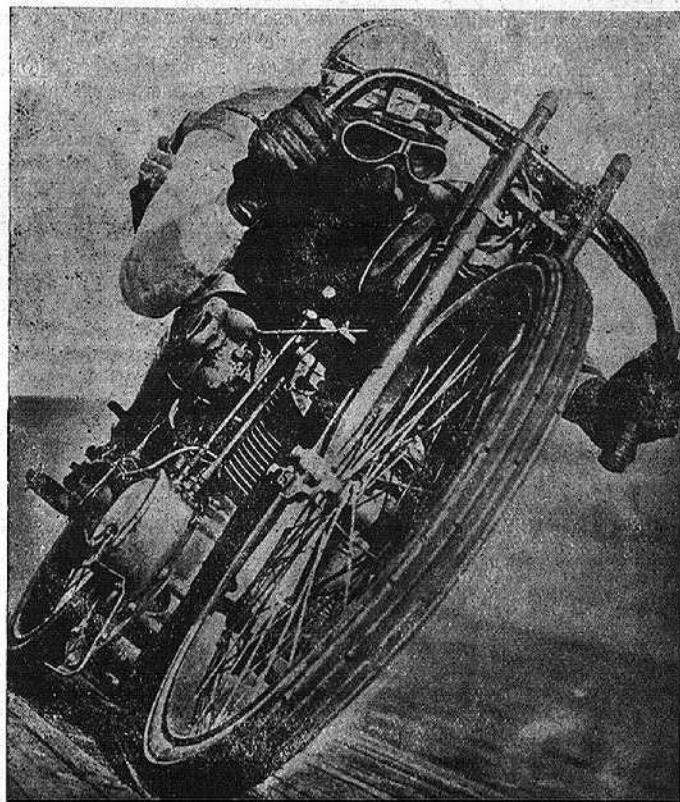
Visiteu a l'Exposició el carro de

Caricatures pròpies: 10 ptes. Caricatures Exposició: 35 ptes.

Av. del Marquès de Comillas (davant el Poble Espanyol)

Telèfon 34482

SUBSCRIVIU-VOS A LA

GASETA DE LES ARTS

DIRECTOR: Màrius Gifreda

ART ANTIC: Joaquim Folch i Torres

ART MODERN: Rafael Benet

'ABONAMENT

Un any: Barcelona, 17 ptes. — Península, 18 ptes.

Un trimestre: Barcelona, 6 ptes. — Península, 6'50 ptes.

Reducció i Administració: VIA LAIETANA, 37 - BARCELONA

Demaneu

BABY-LAX

El millor
Laxant-Purgant